

*Trobada Gestió de Catàstrofes i Planificació en Temps de Riscos Socioambientals
Universitat de València _ Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM)*

Càtedra Canvi Climàtic, Territori i Riscos Ambientals al Mediterrani

Els desafiaments a la naturalesa

València, 24 i 25 de novembre de 2025
Sala Palmireno. Facultat de Geografia i Història
Universitat de València
Avinguda Blasco Ibañez, 28. València

Objectiu

Dialogar sobre les experiències a Iberoamèrica respecte a la investigació bàsica i aplicada sobre la gestió dels riscos de desastres actuals i futurs, especialment els de naturalesa catastròfica, per a identificar temàtiques i aliances acadèmiques estratègiques tendents a consolidar grups de treball i projectes col·laboratius.

Seu

Paranimf de la Universitat de València

Públic objectiu

Especialistes, estudiants de postgrau, persones damnificades, ciutadania involucrada en processos postdesastre, mitjans de comunicació.

Antecedents

A la llum dels desastres associats a la DANA a València en 2024 i del quaranta aniversari dels sismes del 19 i 20 de setembre a Ciutat de Mèxic —dos esdeveniments que han marcat la història de les seues respectives comunitats—, les seues semblances i diferències fonamenten una reflexió sobre la naturalesa dels desastres en les societats modernes. La intensificació de fenòmens com el canvi climàtic ens obliga a estendre la mirada a les pròximes dècades per entendre els riscos futurs i avançar estratègies de prevenció, adaptació i gestió. Els desastres són processos complexos, encarnats en la història i que es construeixen a partir de moltes interaccions entre elements físics i socials, especialment els de naturalesa política, comunicacional i administrativa; i les formes com es desenvolupa l'ocupació humana i les decisions sobre el territori juguen un paper fonamental per entendre els escenaris de risc i la materialització dels desastres.

Partim del principi que la catàstrofe no s'associa directament a la intensitat del fenomen natural desencadenant sinó a la forma com interactuen diferents components, que poden ser compresos, modelats i evidenciats a través de diferents tipus d'anàlisi científica. No obstant això, fins i tot comprendre a profunditat el risc de desastres no evita que ocorreguen; perquè això passe, ha d'existir un vincle clar i estratègic entre el coneixement produït i els processos polítics, administratius i de comunicació pública que acosten sinèrgicament a aquest objectiu. Això constitueix un dels grans reptes de la nostra època, marcada per processos de desinformació i una presència cada vegada major d'informació no verificada o obertament falsa de ràpida dispersió en xarxes sociodigitals, que

mina la confiança social i que és sovint utilitzada amb finalitats polítiques que no són la reducció dels riscos de desastre.

Per a fer-ho, en aquest seminari la Universitat de València i la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM) volem abordar, des d'una visió comparativa, els elements comuns i els divergents dels desastres que s'han presentat en tots dos països, així com proporcionar un panorama sobre els reptes que el canvi climàtic planteja en aquesta matèria. Aquesta visió comparada ens permetrà problematitzar tres temes prioritaris: 1) els nodes de gestió pública que resulten més problemàtics, especialment en països federalistes i amb règims jurídics de dret continental, com són Espanya i Mèxic; 2) la catàstrofe com un fenomen geogràfic, però profundament moral, en el qual juguen valors i decisions que defineixen el potencial de sofriment humà, i 3) les noves formes de vulnerabilitat relacionades amb la desinformació, les notícies falses i, fins i tot, l'ús inadequat d'intel·ligència artificial.

Programa

Dilluns, 24 de novembre de 2025

#9:00h_Presentació institucional

Mavi Mestre Escrivá_Rectora de la Universitat de València
Soledad Funes Argüello_Coordinadora de la Investigació Científica, UNAM

9:30 h a 14:00 h

Bloc I._Coordinació i gestió de catàstrofes. Experiències comparades

9:30h_*[Coordinació dels poders públics en estats federals o molt descentralitzats]*

Enrique Provencio_UNAM
Eugenio L. Burriel de Orueta_Universitat de València

10:30h_*[El paper dels governs locals i la gestió de catàstrofes]*

Marisol Ángles Hernández_UNAM.
Bárbara López Ramón_Directora de Relacions Institucionals de la comissionada especial del Govern d'Espanya per a la reconstrucció de la DANA

11:30 h_Coffee-break

12:00 h_*[Instruments d'intervenció per a la recuperació davant de catàstrofes. Experiència comparada]*

Naxhelli Ruiz Rivera_UNAM
Andrés Boix_Universitat de València

13:00 h_**Joan Romero**_Universitat de València *[Ensenyaments i recomanacions]*

16:00 h a 20:00 h

Bloc II. La veu de la ciutadania en la gestió i reconstrucció de catàstrofes

16:00 h_*[Innovacions socials i participació ciutadana]*

Julio Huerta_Fundació Horta Sud
Guillermo Bernal_The Place Institute

17:00 h_*[Gestió de catàstrofes. Educació, formació i serveis socials]*

José Manuel Pastor_Universitat de València

Mary Frances Teresa Rodríguez Van Gort_UNAM
Mercedes Botija_Universitat de València

18:00 h_*Coffee-break*

18:30 h_*[El paper proactiu de la ciutadania en els processos de reconstrucció de zones afectades per catàstrofes]*

Olga Mayoral García-Berlanga_Universitat de València
Elizabeth Hernández Borges_Instituto Mexicano del Seguro Social

19.30h_**Ana Camarasa**_Universitat de València *[Ensenyaments i recomanacions]*

Dimarts, 25 de novembre de 2025

9:30 h a 14:00 h

Bloc III_El paper de les universitats en la generació i difusió del coneixement sobre desastres

9:30 h_*[El paper de les universitats davant de la gestió pública dels riscos catastròfics]*

Francisco Estrada Porrúa_UNAM
Investigació, comunicació i riscos de desastre
Guillermo López_Universitat de València .

10:30 h_*[Evidència científica i comunicació versus desinformació com a element disruptiu]*

Raquel Ejerique_Universitat de València
Jaime Prats_CSIC Espanya

11:30h_*Coffee-break*

12:00h_*[Línies de col·laboració futura entre universitats i institucions d'investigació]*

Carles Padilla_Vicerector d'Internacionalització i Multilingüisme_Universitat de València
William Lee_Coordinador de Relacions i Assumptes Internacionals_UNAM

13:00 h_*Clausura*

ENRADA GRATUÏTA AMB INSCRIPCIÓ:

<https://links.uv.es/w7iZywd>

*Retransmissió per streaming www.uv.es/directo

Encuentro Gestión de Catástrofes y Planificación en Tiempos de Riesgos Socioambientales
Universitat de València-Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM)

Cátedra Cambio Climático, Territorio y Riesgos Ambientales en el Mediterráneo

Los desafíos a la naturaleza

Valencia, 24 y 25 de noviembre de 2025
Sala Palmireno. Facultad de Geografía e Historia
Universitat de València
Avenida Blasco Ibañez, 28. Valencia

Objetivo

Dialogar sobre las experiencias en Iberoamérica respecto a la investigación básica y aplicada sobre la gestión de los riesgos de desastres actuales y futuros, especialmente los de naturaleza catastrófica, para identificar temáticas y alianzas académicas estratégicas tendientes a consolidar grupos de trabajo y proyectos colaborativos conjuntos.

Sede

Paraninfo de la Universitat de València

Público objetivo

Especialistas, estudiantes de posgrado, personas damnificadas, ciudadanía involucrada en procesos post desastre, medios de comunicación.

Antecedentes

A la luz de los desastres asociados a la DANA en Valencia en 2024, y del cuarenta aniversario de los sismos del 19 y 20 de septiembre en la Ciudad de México —ambos eventos que han marcado la historia de sus respectivas comunidades—, sus similitudes y diferencias fundamentan una reflexión sobre la naturaleza de los desastres en las sociedades modernas. La intensificación de fenómenos como el cambio climático, nos obliga a extender la mirada a las próximas décadas para entender los riesgos futuros y adelantar estrategias de prevención, adaptación y gestión. Los desastres son procesos complejos, encarnados en la historia y que se construyen a partir de muchas interacciones entre elementos físicos y sociales, especialmente los de naturaleza política, comunicacional y administrativa; y las formas en la que se da la ocupación humana y las decisiones sobre el territorio juegan un papel fundamental en entender los escenarios de riesgo y la materialización de los desastres. Partimos del principio de que la catástrofe no se asocia directamente a la intensidad del fenómeno natural desencadenante, sino a la forma en la que interactúan diferentes componentes, los cuales pueden ser comprendidos, modelados y evidenciados a través de distintos tipos de análisis científico. Sin embargo, incluso comprender a profundidad el riesgo de desastres no evita que ocurran; para ello, debe existir un vínculo claro y estratégico entre el conocimiento producido, y los procesos políticos, administrativos y de comunicación pública, que abonen sinérgicamente a ese objetivo. Esto constituye uno de los grandes retos de nuestra época, marcada por procesos de desinformación y una presencia cada vez mayor de información no verificada o abiertamente falsa de rápida dispersión en redes socio-digitales, que mina la confianza social y que es frecuentemente utilizada con fines políticos distintos que la reducción de los riesgos de desastre.

Por ello, en este seminario la Universitat de Valencia y la Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM) deseamos abordar, desde una visión comparativa, los elementos comunes y los divergentes de los desastres que se han presentado en ambos países, así como proporcionar un panorama sobre los retos que el cambio climático

plantea en esta materia. Esta visión comparada nos permitirá problematizar tres temas prioritarios: 1) los nodos de gestión pública que resultan más problemáticos, especialmente en países federalistas y con regímenes jurídicos de derecho continental, como lo son España y México; 2) la catástrofe como un fenómeno geográfico, pero profundamente moral, en el cual juegan valores y decisiones que definen el potencial de sufrimiento humano; y 3) las nuevas formas de vulnerabilidad relacionadas con la desinformación, las noticias falsas e incluso el uso inadecuado de inteligencia artificial.

Programa

Lunes, 24 de noviembre de 2025

9:00h_Presentación institucional

Mavi Mestre Escrivá_Rectora de la Universitat de València

Soledad Funes Argüello_Coordinadora de la Investigación Científica, UNAM

9:30h a 14:00h

Bloque I._Coordinación y gestión de catástrofes. Experiencias comparadas

9:30h_*[Coordinación de los poderes públicos en Estados federales o muy descentralizados]*

Enrique Provencio_UNAM

Eugenio L. Burriel de Orueta_Universitat de València

10:30h_*[El papel de los gobiernos locales y la gestión de catástrofes]*

Marisol Ángles Hernández_UNAM.

Bárbara López Ramón_Directora de Relaciones institucionales de la Comisionada especial del Gobierno de España para la reconstrucción de la DANA

11:30h_ Coffee-break

12:00h_*[Instrumentos de intervención para la recuperación ante catástrofes. Experiencia comparada]*

Naxhelli Ruiz Rivera_UNAM

Andrés Boix_Universitat de València

13:00h_ **Joan Romero**_Universitat de València *[Enseñanzas y recomendaciones]*

16:00h a 20:00h

Bloque II. La voz de la ciudadanía en la gestión y reconstrucción de catástrofes

16:00h_*[Innovaciones sociales y participación ciudadana]*

Julio Huerta_Fundació Horta Sud

Guillermo Bernal_The Place Institute

17:00h_*[Gestión de catástrofes. Educación, formación y servicios sociales]*

José Manuel Pastor_Universitat de València

Mary Frances Teresa Rodríguez Van Gort_UNAM

Mercedes Botija_Universitat de València

18:00h_ Coffee-break

18:30h_*[El papel proactivo de la ciudadanía en los procesos de reconstrucción de zonas afectadas por catástrofes]*

Olga Mayoral García-Berlanga_Universitat de València

Elizabeth Hernández Borges_Instituto Mexicano del Seguro Social

19.30h_Ana Camarasa_Universitat de València [*Enseñanzas y recomendaciones*]

Martes, 25 de noviembre de 2025

9:30h a 14:00h

Bloque III_El papel de las universidades en la generación y difusión del conocimiento sobre desastres

9:30h_*[El papel de las universidades ante la gestión pública de los riesgos catastróficos]*

Francisco Estrada Porrúa_UNAM

Investigación, comunicación y riesgos de desastre

Guillermo López_Universitat de València.

10:30h_*[Evidencia científica y comunicación versus desinformación como elemento disruptivo]*

Raquel Ejerique_Universitat de València

Jaime Prats_CSIC España

11:30h_ Coffee-break

12:00h_*[Líneas de colaboración futura entre universidades e instituciones de investigación]*

Carles Padilla_Vicerrector de Internacionalización y Multilingüismo_Universitat de València

William Lee_Coordinador de Relaciones y Asuntos Internacionales_UNAM

13:00 h_Clausura

ENTRADA GRATUITA CON INSCRIPCIÓN:

<https://links.uv.es/w7iZywd>

* *Retransmissió per streaming* www.uv.es/directo

